# Hướng dẫn sử dụng wiki sao mai cho người mới bắt đầu

Khi mới gia nhập một tổ chức công nghệ, việc làm quen với hệ thống tài liệu nội bộ thường là thử thách đầu tiên. Tôi nhớ hồi mới vào Sao Mai Tech, mất gần hai tuần chỉ để tìm đúng tài liệu hướng dẫn cài đặt môi trường phát triển. Lúc đó, **wiki sao mai** vừa được triển khai, nhưng chưa ai thực sự hiểu cách dùng nó hiệu quả. Sau ba năm gắn bó, tôi nhận ra rằng nền tảng này, nếu được tận dụng đúng cách, có thể tiết kiệm cho mỗi kỹ sư hàng chục giờ mỗi tháng.

Bài viết này chia sẻ những kinh nghiệm thực tế khi làm việc với wiki sao mai, từ cách tổ chức trang cá nhân đến việc đóng góp cho cộng đồng nội bộ. Đây không phải tài liệu chính thức, mà là góc nhìn của một người đã từng loay hoay với nó.

## Tại sao wiki nội bộ lại quan trọng?

Mọi công ty phần mềm đều có kiến thức riêng: quy trình kiểm thử, cấu hình môi trường, thủ thuật debug, hay chỉ đơn giản là danh sách người phụ trách từng module. Nếu kiến thức đó chỉ nằm trong đầu vài người, rủi ro rất lớn. Một kỹ sư nghỉ việc có thể mang theo toàn bộ bí quyết. Wiki là nơi biến kiến thức ngầm thành tài liệu có thể tra cứu, chỉnh sửa và cải tiến liên tục.

Ở Sao Mai Tech, wiki sao mai đóng vai trò như bộ nhớ dùng chung của cả team. Bất kỳ ai cũng có thể tạo trang mới, cập nhật hướng dẫn, hoặc đặt câu hỏi ngay trên trang thảo luận. Nhờ đó, người mới không phải hỏi đi hỏi cùng một thứ, và người cũ có nơi để ghi lại những phát hiện của mình.

## Bắt đầu với trang cá nhân của bạn

Mỗi thành viên thường có một trang người dùng. Trang này như tấm danh thiếp kỹ thuật số: bạn có thể giới thiệu ngắn về lĩnh vực mình phụ trách, liệt kê dự án đã tham gia, hoặc ghi chú cá nhân. Đối với người mới, tôi khuyên nên bắt đầu bằng cách tạo một trang hướng dẫn nhỏ cho riêng mình. Ví dụ, một kỹ sư frontend có thể viết cách set up React với Docker trong môi trường công ty, hoặc một tester có thể ghi lại checklist kiểm thử cho từng phiên bản.

Kinh nghiệm của tôi: đừng cố viết dài. Một trang chất lượng thường có 200-400 từ, với các mục rõ ràng. Dùng heading để phân chia, và đừng quên liên kết đến các trang có sẵn. Nếu bạn thấy một thuật ngữ như "CI/CD pipeline" mà chưa có trang giải thích, hãy tạo link đến trang sẽ được viết sau. Điều này giúp wiki luôn phát triển.

## Cách đóng góp hiệu quả

Một trong những nguyên tắc quan trọng nhất khi làm việc với wiki sao mai là tôn trọng cấu trúc hiện có. Đừng xóa nội dung của người khác chỉ vì bạn thấy nó chưa đúng. Thay vào đó, hãy sửa trực tiếp nếu bạn chắc chắn, hoặc để lại ghi chú trên trang thảo luận. Mỗi trang đều có lịch sử chỉnh sửa, nên bạn có thể quay lại phiên bản cũ nếu cần.

Khi viết tài liệu kỹ thuật, hãy dùng ngôn ngữ cụ thể. Thay vì nói "cấu hình server phải đúng", hãy viết: "đảm bảo biến môi trường DB_HOST trỏ đến IP của staging server, port 5432." Những người sau bạn sẽ biết ơn. Tôi từng mất nửa ngày vì một hướng dẫn mơ hồ, và sau đó tôi luôn cố gắng viết rõ ràng hơn.

Một mẹo nhỏ: nếu bạn viết xong một trang, hãy đọc lại từ đầu và tự hỏi: "Một người chưa biết gì về chủ đề này có hiểu được không?" Nếu câu trả lời là không, hãy thêm giải thích hoặc link đến tài liệu liên quan.

## Duy trì và cập nhật

Wiki chết khi không được cập nhật. Một tài liệu hướng dẫn deploy đã lỗi thời còn nguy hiểm hơn là không có tài liệu. Vì vậy, mỗi khi bạn thay đổi quy trình, công nghệ hoặc công cụ, hãy dành năm phút để cập nhật trang tương ứng. Ở Sao Mai Tech, một số team quy định cứ mỗi sprint, mỗi thành viên phải cập nhật ít nhất một trang. Điều này giữ cho wiki sống động và đáng tin cậy.

Đừng ngại xóa nội dung cũ. Nếu một hướng dẫn không còn áp dụng, hãy thêm ghi chú "phiên bản cũ" hoặc chuyển nó vào trang lưu trữ. Wiki không phải kho chứa rác; mỗi trang phải có giá trị tại thời điểm đọc.

## Những lỗi thường gặp khi mới dùng wiki sao mai

- Viết quá dài dòng, thiếu cấu trúc, khiến người đọc mất phương hướng.
- Không liên kết đến các trang hiện có, làm mất tính liên kết của wiki.
- Dùng ngôn ngữ mơ hồ như "có thể", "thông thường", thay vì chỉ rõ điều kiện.
- Chỉ viết một lần rồi bỏ mặc, không quay lại cập nhật khi có thay đổi.
- Sao chép nội dung từ nguồn ngoài mà không điều chỉnh cho phù hợp với bối cảnh công ty.

## Làm thế nào để tìm kiếm thông tin nhanh?

Hầu hết wiki đều có chức năng tìm kiếm, nhưng vài mẹo nhỏ có thể giúp bạn tìm đúng thứ mình cần. Thứ nhất, dùng từ khóa cụ thể. Thay vì gõ "cách cài đặt", hãy gõ "cài đặt PostgreSQL 15 trên Ubuntu 22.04". Thứ hai, nếu bạn không tìm thấy, đừng ngại tạo trang mới. Đó là cơ hội

để đóng góp. Thứ ba, đánh dấu những trang hay dùng bằng bookmark riêng, hoặc tạo một trang tổng hợp các link hữu ích.

Cá nhân tôi thường duy trì một trang "Quick Links" trên wiki sao mai, nơi tôi tổng hợp các tài liệu về kiến trúc hệ thống, quy trình release, và danh sách liên hệ. Mỗi khi có người mới hỏi, tôi chỉ cần gửi link đó. Tiết kiệm thời gian cho cả đôi bên.

## Kết hợp wiki với các công cụ khác

Wiki không hoạt động độc lập. Ở Sao Mai Tech, chúng tôi thường link từ wiki sang Jira để theo dõi ticket, hoặc từ wiki sang repository trên GitLab. Một trang wiki mô tả kiến trúc module có thể chứa link đến mã nguồn, sơ đồ database, và kết quả kiểm thử. Sự kết nối này biến wiki thành trung tâm tri thức, thay vì một đống trang rời rạc.

Ngoài ra, hãy tận dụng tính năng bình luận hoặc thảo luận. Nếu bạn đọc một trang và thấy thiếu thông tin, hãy để lại câu hỏi. Tác giả sẽ nhận được thông báo và có thể cập nhật. Điều này tạo ra văn hóa cải tiến liên tục.

## Bảo mật và quyền truy cập

Không phải thông tin nào cũng nên công khai trong nội bộ. Một số tài liệu về cấu hình server production, mật khẩu, hoặc dữ liệu khách hàng cần được bảo vệ. Wiki thường có cơ chế phân quyền: bạn có thể giới hạn quyền xem hoặc sửa cho từng trang. Hãy sử dụng nó. Đừng để thông tin nhạy cảm trong wiki công khai của công ty, dù chỉ là nội bộ.

Kinh nghiệm xương máu: một lần tôi vô tình đăng một file cấu hình có chứa API key lên trang hướng dẫn. May là đồng nghiệp phát hiện sớm, nhưng nếu không, hậu quả có thể nghiêm trọng. Từ đó, tôi luôn kiểm tra kỹ trước khi đăng, và dùng các biến môi trường thay vì hardcode.

## Lời khuyên cuối cùng

Wiki là công cụ mạnh, nhưng chỉ hiệu quả nếu mọi người cùng dùng. Đừng đợi người khác viết. Hãy bắt đầu từ những điều nhỏ: hướng dẫn cài đặt môi trường, quy trình commit code, danh sách lỗi thường gặp. Mỗi trang bạn viết là một viên gạch xây nên tri thức chung. Trong ba năm làm việc với wiki sao mai, tôi thấy rõ sự khác biệt giữa team có wiki sống và team không có: team có wiki giải quyết vấn đề nhanh hơn, ít lỗi hơn, và người mới hòa nhập nhanh hơn.

Cuối cùng, hãy nhớ rằng wiki không phải nơi để khoe khoang hay cạnh tranh. Nó là nơi để giúp đỡ đồng nghiệp, kể cả những người bạn chưa từng gặp. Một hướng dẫn tốt có thể cứu ai đó khỏi một buổi tối dài vật lộn với bug. Và biết đâu, người đó sẽ viết lại một trang khác để giúp bạn vào lúc khác.